HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בבית נמי כיון דאעיל ידיה אסתאב. דלהל המת כמליח טומאה דמי ומיד שהוציאו ידו בפניס כמילו נגע במת ומכאי לה קריגן לה יבא וכי עייל כולי האי טמא[1] ומחוללו ועומד הוא ומתרי[2] לה תמצא חיוב לה יבא עס לה יטמא [כיון][3] שהוא ממחוללו ועומד לה היה לנו ד] לרבות להחלו למעט ממחוללו ועומד הוא אלא אמר ר"א צירף ידיה לבית. כלומר שהכניסה לבית קודס לגוף משום טומאה מיכא משום גופו. **צירף** כלומר היו ידיו לרופות ד] ומטופלו[4] לגופו ולא הכניסן תמילה טומאה ובילה בהדי הדדי קתניין ומומר הר"ס אף ע"ג דבית המנוגע אמר בפר' השוחט (חולין דף נג:) ידיו טמאות לדבנן אף כי מלטרע מטמא בהאל מ"מ אינו כ"ש כמו ה) מילי[5] טומאה שכמו כן בבית המנוגע הנכנס אס טמא אפילו לא נגע ואפ"ס נמצית במשניות דאס יש מחילה כל שהוא[6] למלטרע לא יטמאנו ואילו בטומאת מת אף פומא טפא מבית הטומאה: **הא א"א שלא** עייל חוטמו בריאא. ומאי ליס טומאה: אלא אמר רבא הכניס ידו[7] משום טומאה מיכא. פירוש משום לחוטמו עייל בבית: **הכנים** גופו טומאה **וביאה** בהדי הדדי קאתיין. כלומר סבית כופה לאמו מוץ לבית כמו הלבוף לבגמון לאמו (ישעיה נח): **והא לא** אפשר דלא עייל אצבעא דכרעיה תחלה. ולא מצי לאוקמי [בבוחו לבית המנוגע] בילה בהמתו דו למלקות מיירי: להס בהמתו דו למלקות מיירי:

מר בר רב אשי אמר בגון דעייל [בשהוא גוסס] ונפק נשמתא אדיתיב המת דטומאה ובילה בהדי הדדי קתניין ו]: **מהכא** משמע. דכהן לאמר ז] [ליטמא לאחריס לף בשהוא מטומאת בבר] לקרובין[8] ולף כי מחוללו ועומד הוא לאף לפי דברי רבה אס פירש לאמר לטמא שהרי לאמר שיפרוש ממנו ח] יצקה על שאר מתים ט] [אס] מהיכל עליהן וכן שמעתי מאחלי רבותי י] לשון ר"י שהמיר יושב בבית והוא עת בוחת מת בבית שהוא אס: **להחלו.** בכהן הדיוט כתיב: **עד** שעה [שימות]. ולאפוקי מגוייד דלהחלו משמע לאמר שנעשה בשהוא הוא: ומשני דאי צרף ידו פירוש כשהכניס ידו תחלה לבית משום ביאה ליכא: צירוף גופו. פי' שהיו ידיו צרופות ואבופות לגופו חייב ב': והדר תו פריך אפילו גופו אי אפשר דלא עייל חוטמו ברישא ונטמא כל גופו קודם שיכנוס רובו: ומשני הכניס ראשו ודאי ליכא משום ביאה הכניס גופו כגון שעקר ראשו לאחוריו ונכנס רוב גופו י) קודם שנכנס חייב ב'. והדר תו פריך אפילו הכניס גופו אא"א דלא עייל אצבעותיו דכרעיה ברישא. ולא מצי לאוקומה כגון שנכנס דרך אחוריו שאין זה דרך ביאה כדאמר ס"ק דחולין ובפ"ב דשבועות ולכולהו הוה מצי למיפרך מדעייל מיעוט גופיה אימטי ליה ומשום ביאה ליכא עד דעייל רובה: ובא חבירו ופרע עליו את המעזבה. וצ"ל שהוא בעצמו סייע לו דאי לא עביד מעשה לא לקי וחייב דאמר היינו מלקות: דעייל כשהוא גוסס וכו' וצ"ל דס"ל דהתראת ספק שמה התראה. ולי נראה כיון דרוב גוססים למיתה לא הוי התראת ספק ולהכי נקט כשהוא גוסס ולא קאמר כשהוא חולה. ומכאן יש ללמוד דכהן אסור לכיכנס לבית הקברות אפילו לקרובים שמטמא להם שהרי אחר שפירש ממנו אמרינן הכא שהוא לוקה כשהוא נוגע או מאהיל על אחר: להחלו עד שעה שימות. לאפוקי מגוייד וגוסס אחר שנעשה חלל: משמעות דורשים איכא בינייהו. תרוייהו סברי לאפוקי מגוייד וגוסס ומר מהאי קרא ומר מהאי קרא: מ"ד מלהחלו אפילו גוסס. דשפיר מקרי חלל כיון דרוב גוססים למיתה: אבל מטמא הוא בזיבה ובנגעים אם היה אביו זב או מצורע: א"כ לימא קרא להחל דשמעינן גוסס דחשיב חלל: ואפילו מגוייד. מחותך לאיברי' ל' גודו אילנא: לענין אתחולי הוא דאתחיל. נהי דגלי במותם שאינו מטמא עד שימות ואינו לוקה משום לא יטמא מ"מ לוקה משום להחלו דכיון דסמוך ללא יטמא דרשינן נמי לאו אלהחלו כאילו כתיב לא יטמא בעמו ולא להחלו דהיינו גוסס שאינו ראוי לחיות. ומהכא שמעינן דכהן אינו מוזהר על הגוסס דקי"ל כר"י לגבי ר"ל דאמר משמעות דורשים איכא בינייהו ובין לר' ובין לרבנן אינו מוזהר עליו עד שימות. ומיהו בה"ג גורס אביי במקום ר' יוחנן ג) והיא הלכה כרבי מחבירו ומלא] יהא כהן מוזהר על גוסס: נקטע

כבית נמי כיון דאעיל ידיה אסתאב. דלהל המת כמליח טומאה דמי ומיד שהוציאו ידו בפניס כמילו נגע במת ומכאי לה קריגן לה יבא וכי עייל כולי האי טמא[1] ומחוללו ועומד הוא ומתרי[2] לה תמצא חיוב לה יבא עס לה יטמא [כיון][3] שהוא ממחוללו ועומד לה היה לנו ד] לרבות להחלו למעט ממחוללו ועומד הוא אלא אמר ר"א צירף ידיה לבית. כלומר שהכניסה לבית קודס לגוף משום טומאה מיכא משום גופו. **צירף** כלומר היו ידיו לרופות ד] ומטופלו[4] לגופו ולא הכניסן תמילה טומאה ובילה בהדי הדדי קתניין ומומר הר"ס אף ע"ג דבית המנוגע אמר בפר' השוחט (חולין דף נג:) ידיו טמאות לדבנן אף כי מלטרע מטמא בהאל מ"מ אינו כ"ש כמו ה) מילי[5] טומאה שכמו כן בבית המנוגע הנכנס אס טמא אפילו לא נגע ואפ"ס נמצית במשניות דאס יש מחילה כל שהוא[6] למלטרע לא יטמאנו ואילו בטומאת מת אף פומא טפא מבית הטומאה: **הא א"א שלא** עייל חוטמו בריאא. ומאי ליס טומאה: אלא אמר רבא הכניס ידו[7] משום טומאה מיכא. פירוש משום לחוטמו עייל בבית: **הכנים** גופו טומאה **וביאה** בהדי הדדי קאתיין. כלומר סבית כופה לאמו מוץ לבית כמו הלבוף לבגמון לאמו (ישעיה נח): **והא לא** אפשר דלא עייל אצבעא דכרעיה תחלה. ולא מצי לאוקמי [בבוחו לבית המנוגע] בילה בהמתו דו למלקות מיירי: להס בהמתו דו למלקות מיירי:

מר בר רב אשי אמר בגון דעייל [בשהוא גוסס] ונפק נשמתא אדיתיב המת דטומאה ובילה בהדי הדדי קתניין ו]: **מהכא** משמע. דכהן לאמר ז] [ליטמא לאחריס לף בשהוא מטומאת בבר] לקרובין[8] ולף כי מחוללו ועומד הוא לאף לפי דברי רבה אס פירש לאמר לטמא שהרי לאמר שיפרוש ממנו ח] יצקה על שאר מתים ט] [אס] מהיכל עליהן וכן שמעתי מאחלי רבותי י] לשון ר"י שהמיר יושב בבית והוא עת בוחת מת בבית שהוא אס: **להחלו.** בכהן הדיוט כתיב: **עד** שעה [שימות]. ולאפוקי מגוייד דלהחלו משמע לאמר שנעשה בשהוא הוא: ומשני דאי צרף ידו פירוש כשהכניס ידו תחלה לבית משום ביאה ליכא: צירוף גופו. פי' שהיו ידיו צרופות ואבופות לגופו חייב ב': והדר תו פריך אפילו גופו אי אפשר דלא עייל חוטמו ברישא ונטמא כל גופו קודם שיכנוס רובו: ומשני הכניס ראשו ודאי ליכא משום ביאה הכניס גופו כגון שעקר ראשו לאחוריו ונכנס רוב גופו י) קודם שנכנס חייב ב'. והדר תו פריך אפילו הכניס גופו אא"א דלא עייל אצבעותיו דכרעיה ברישא. ולא מצי לאוקומה כגון שנכנס דרך אחוריו שאין זה דרך ביאה כדאמר ס"ק דחולין ובפ"ב דשבועות ולכולהו הוה מצי למיפרך מדעייל מיעוט גופיה אימטי ליה ומשום ביאה ליכא עד דעייל רובה: ובא חבירו ופרע עליו את המעזבה. וצ"ל שהוא בעצמו סייע לו דאי לא עביד מעשה לא לקי וחייב דאמר היינו מלקות: דעייל כשהוא גוסס וכו' וצ"ל דס"ל דהתראת ספק שמה התראה. ולי נראה כיון דרוב גוססים למיתה לא הוי התראת ספק ולהכי נקט כשהוא גוסס ולא קאמר כשהוא חולה. ומכאן יש ללמוד דכהן אסור לכיכנס לבית הקברות אפילו לקרובים שמטמא להם שהרי אחר שפירש ממנו אמרינן הכא שהוא לוקה כשהוא נוגע או מאהיל על אחר: להחלו עד שעה שימות. לאפוקי מגוייד וגוסס אחר שנעשה חלל: משמעות דורשים איכא בינייהו. תרוייהו סברי לאפוקי מגוייד וגוסס ומר מהאי קרא ומר מהאי קרא: מ"ד מלהחלו אפילו גוסס. דשפיר מקרי חלל כיון דרוב גוססים למיתה: אבל מטמא הוא בזיבה ובנגעים אם היה אביו זב או מצורע: א"כ לימא קרא להחל דשמעינן גוסס דחשיב חלל: ואפילו מגוייד. מחותך לאיברי' ל' גודו אילנא: לענין אתחולי הוא דאתחיל. נהי דגלי במותם שאינו מטמא עד שימות ואינו לוקה משום לא יטמא מ"מ לוקה משום להחלו דכיון דסמוך ללא יטמא דרשינן נמי לאו אלהחלו כאילו כתיב לא יטמא בעמו ולא להחלו דהיינו גוסס שאינו ראוי לחיות. ומהכא שמעינן דכהן אינו מוזהר על הגוסס דקי"ל כר"י לגבי ר"ל דאמר משמעות דורשים איכא בינייהו ובין לר' ובין לרבנן אינו מוזהר עליו עד שימות. ומיהו בה"ג גורס אביי במקום ר' יוחנן ג) והיא הלכה כרבי מחבירו ומלא] יהא כהן מוזהר על גוסס: נקטע

ומהכא הלכה כרבא לגבי לחמי [ולרבא פליגי רבי ורבנן[14] ואית לן ח] הלכה כרבי מחבירו ומלא] יהא כהן מוזהר על גוסס: אמר

מטמא [כתב] במותם לא יטמא מהל יושב הוא בהספד ובשורה: **אם** כן נימא קרא להחל דשמעינן מאי להחלו מיתיבי האדם אינו מטמא עד שתצא **נפשו ואפילו** מגוייד. פירוש לשון גודו אילנא (דניאל ד) מלא פלעים (ופגמים) והתם בפ' המקח (יבמות דף קכ:) [דייק] מהך בריימא דמגוייד לא חיי ל] טמוי לא יטמא הא מחיי לא ופליגי היא תנאי התם: **ולמ"ד** מלהחלו הא קתני ואינו מטמא עד שימות. מהל מקוס[10] נדרש לאו ללא יטמא כאילו אמר להחלו להזהירו אף[12] גוסס משום חילול וחוי מני לשנויי להך ב] [13] בריימא כו':

ומהכא משמעינן דהכהן אינו מוזהר על הגוסס דקי"ל כר' יוחנן לגבי ר"ל ומיהו בה"ג גריס אביי במקום ר' יוחנן ורבא במקום ר"ל ולפ"ז הלכה כרבי מחבירו ומלא] יהא כהן מוזהר על גוסס:

ה) לעיל ח:, ג) נקמן מח., ו) מהלות פ"ל מ"ו [ינמות קכ:], ד) ל"ל ופסוטות. יעמ"ק, ה) ל"ל מלינ, ו) ג"ל רוסו, ז) [ל"ל מתני'], ח) עיכוסין מו:, ט) ויותר נרלה למיכא כו' ל"ל כרבי וס"ס עפי. הגהות מרלה כהן לסר"ב כהכן זס"ל.

תורה אור השלם

1. לֹא יִטַּמָּא בְּעַל בְּעַמָּיו לְחַלֵּלוֹ: ויקרא כא ד
2. לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאָחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל רֹאשׁוֹ: במדבר ו ז

נוסחת הריב"ן

ב] נמי: ב] נלמ דמטמע בין לענין מי שמיטו מחולל שלא יגע בגוסס דמטמע לחלו כמו שלא מנע מרב ומדקאמר להחלו וכו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי אומר לא יטמא להם במותם עד שימות: (ב) רש"י ד"ה משמעות וכו' לא יטמא מהאי קרא דלהחלו ומר משמע ליה מאידך קרא דעד שעה שימות ופ"ק ומ"כ מ"ש וי"ל אמר וכו' ולא גזיר עד שימות אבל בגוסס:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' כגון דעייל כשהוא גוסס. ני"ב עי' ע"מ: ב] רש"י ד"ה והא וכו' ולא הוי טומאת ביאה כ"ל: ג] ד"ה מיתיבי וכו' דבריימא בהעות והכוטב. מיכות בהעור והכוטב מאמכו וני"ב בפ' האשה ביבמות דף קכ ע"ב: ד] תוס' ד"ה בבית וכו' לא היה לנו לרבות. מי לרבות נמאכ וני"ב לדבוס. ה] ד"ה והא וכו' לבית דרך אמוראים כ"ל. נ"ב עי' ע"מ: ו] ד"ה מר בר רב אשי וכו' הדדי קתניין. ני"ב פי' שהגיר יושב בבית וסיה מת בעת הזאת מת בבית שהוא אס כ"ל. ע"מ: ז] ד"ה מהכא משמע דהכן אמור ליטמא וכו' כבר לקרובין. עין מי' ליטמא על לקרובין שמא וני"ב ליכא לבית בהקברות אף לקרובין אס לעמא בהו כ"ל. ע"מ: ח] בא"ד שהרי אמר שיפרוש ממנו יצקה. מי' יצקה שמא וני"ב ילך: ט] בא"ד על שאר מתים אס מהיכל. מי' אס שמא וני"ב ומהיכל וכו' וכן שמעתי מאחלי רבותי מן וכן על רבותי שמא וני"ב וכן שמעתי בהגיר רבותי כפ"ה כ"ל. ע"מ: י] בא"ד לשון ר"י שהגיר יושב בבית וכו' אבל אס הוא בזיבה ובנגעים אם היה אביו זב או מצורע: א"כ לימא קרא להחל דשמעינן גוסס דחשיב חלל: ואפילו מגוייד. מחותך לאיברי' ל' גודו אילנא: לענין אתחולי הוא דאתחיל. נהי דגלי במותם שאינו מטמא עד שימות ואינו לוקה משום לא יטמא מ"מ לוקה משום להחלו דכיון דסמוך ללא יטמא דרשינן נמי לאו אלהחלו כאילו כתיב לא יטמא בעמו ולא להחלו דהיינו גוסס שאינו ראוי לחיות. ומהכא שמעינן דכהן אינו מוזהר על הגוסס דקי"ל כר"י לגבי ר"ל דאמר משמעות דורשים איכא בינייהו ובין לר' ובין לרבנן אינו מוזהר עליו עד שימות. ומיהו בה"ג גורס אביי במקום ר' יוחנן ג) ד"ה במותם וכו' וגיון בס"כ כתב. תיכות בס"כ כתב נמתקן וני"ב נכפרי כתוב וכ"ה ג"כ בכתב פ' נשם. ע"מ: ל] ד"ה ת"ל וכו' מכך לאפוקי מגוייד לא חי טמוי לא יטמא הא מחיי לא ופליגי היא תנאי התם: מ] ד"ה ולמ"ד וכו' והוי מני לשנויי להך בריימא כאילך ל. ע"מ: נ] ד"ה ומהכא וכו' ומיהו בה"ג גורס אביי במקום ר' יוחנן ורבא במקום ר"ל ולפ"ז הלכה כרבה לגבי אביי ולרבה פליגי ר' ורבנן בגוסס ואין הלכה כר' מחבירו נמצא כהן מוזהר על גוסס: ס] לעיל ס"ל קוס שהכניס רגלו מייב ג' וכו' ונראה לרבינו גרס הכניס רגלו בדברי רבי הכניס רגלו בס"ב כתוס' כאן ד"ה ומהכא וע"ש בשב"ג דפפק כרבי משום דפקא מתני' אתי' כוותיה ולרבי רבינו והתוס' כאן ס"ש.

[א] מיי' פ"ג מהל' טומאת מת הל' יג:]: **עג** ב ג מיי' פ"ה מהל' מזיות הלכה יח ופ"ג מהל' אבל הל' ו: **עד** ד מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הלכה ט: **עה** ה מיי' פ"ג מהל' טומאת המת הל' טו [טוש"ע יו"ד סי' שע]: **עו** ו טוש"ע שם: